

Veselības ministrija

Plāna projekts "Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plāns 2020.–2022.gadam"

Inga Birzniece, Sabiedrības veselības departamenta, Veselības
veicināšanas un atkarību profilakses nodaļas vadītāja

13.02.2020

Veselības ministrija

Plāna mērķis

Samazināt alkohola nodarīto kaitējumu sabiedrības veselībai, ierobežojot alkoholisko dzērienu lietošanas izplatību un radītās sekas, vienlaikus uzlabojot alkohola ārstēšanas un rehabilitācijas pakalpojumus

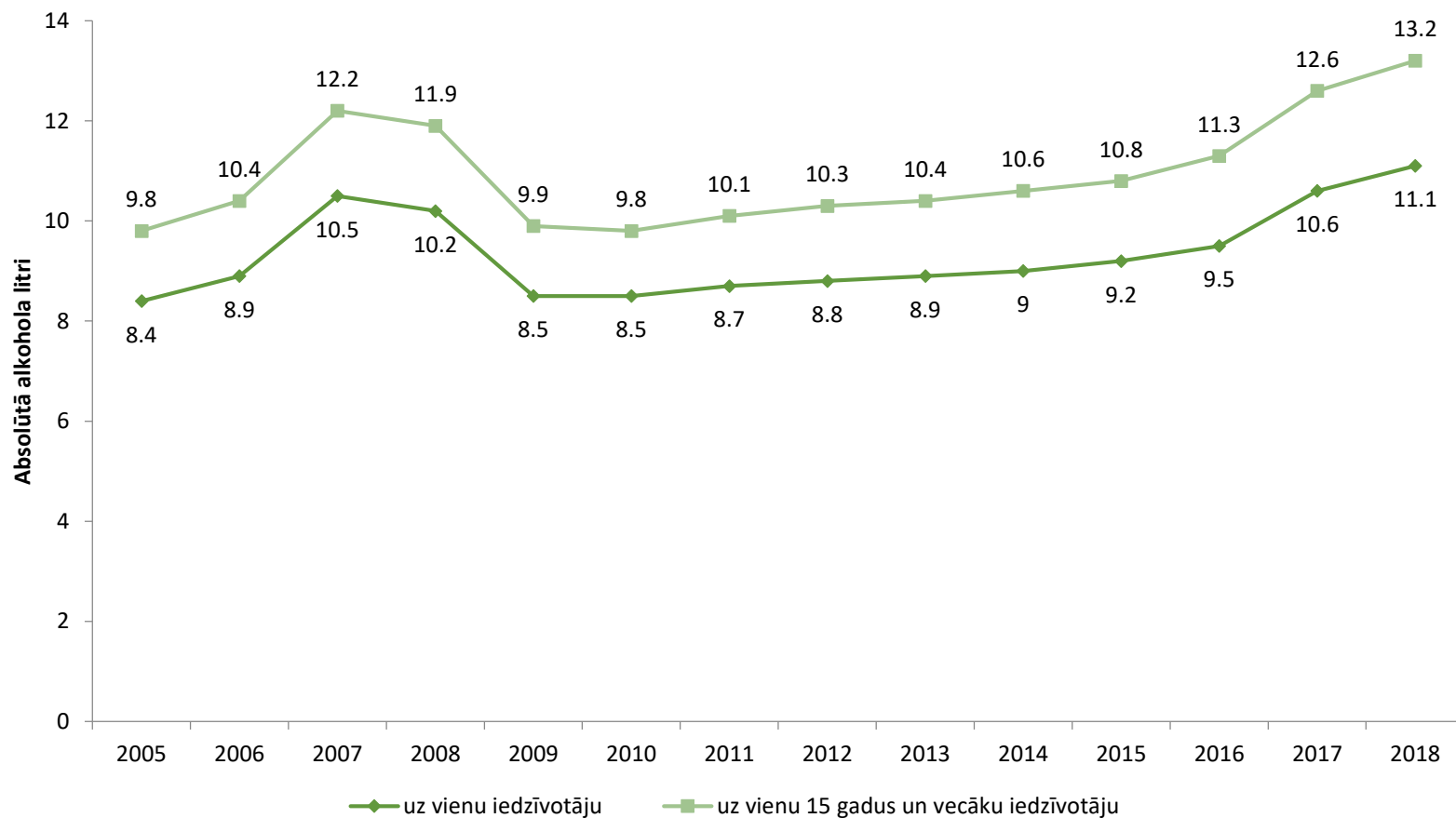
Sasniedzamais rezultāts 2022.gadā:

- Absolūtā alkohola patēriņš uz vienu iedzīvotāju (15+gadi) 13,0 l
- Pēdējā gada laikā riskantu un pārmērīgu alkohola lietotāju īpatsvars (15-64 gadi) 38%

Veselības ministrija

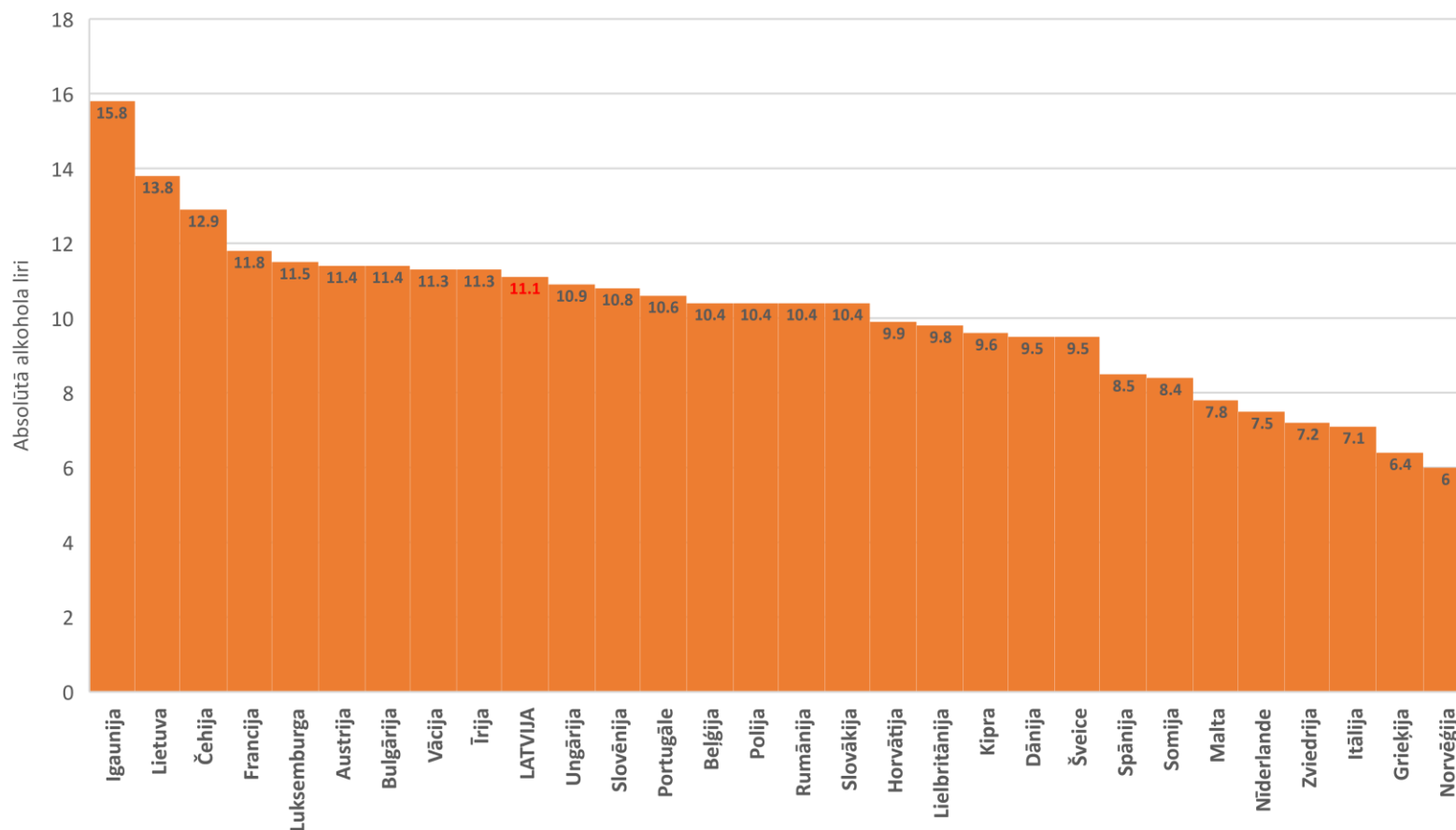
Reģistrētā absolūtā alkohola patēriņš Latvijā litros uz vienu iedzīvotāju un uz vienu 15 gadus vecu un vecāku iedzīvotāju 2005. – 2018. gadā

Veselības ministrija

Reģistrētā alkohola patēriņš uz vienu iedzīvotāju (15+) absolūtā alkohola litros Eiropā, 2016. gadā

13.02.2020

Plāna projekts "Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plāns 2020.–2022.gadam"

Veselības ministrija

Plāna rīcības virzieni

- 1) Alkoholisko dzērienu **pieejamības** samazināšana
- 2) Alkoholisko dzērienu **mārketinga** ierobežošana un **cenu politika**
- 3) Alkoholisko dzērienu lietošanas un tā radīto seku indikatorrādītāju **monitorings** un **pētījumi**
- 4) Alkohola **atkarības ārstēšana** un **rehabilitācija**

Saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas rekomendācijām-intervences ‘Best buys’ īstenošana (pieejamības mazināšana, mārketinga ierobežošana, cenu politika)

Veselības ministrija

Alkoholisko dzērienu pieejamības samazināšana (1)

- **sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses pasākumi** (kampanjas; izglītojoši pasākumi skolēniem, riska grupām; speciālistu diskusijas u.c.);
- iekļaut alkoholisko dzērienu **marķējumā informāciju** par alkoholisko dzērienu **sastāvdaļām un uzturvērtību**, tai skaitā **enerģētisko vērtību**, kā arī informāciju, kas mudina iedzīvotājus nelietot alkoholu konkrētām grupām - **grūtniecēm, vadot transportlīdzekli un nepilngadīgām personām**;
- samazināt noteikto pieļaujamo **alkohola koncentrāciju asinīs visiem transportlīdzekļu vadītājiem līdz 0,2 promilēm**, kā arī pastiprināt autovadītāju kontroles, lai mazinātu transportlīdzekļu vadītāju braukšanu alkohola reibumā;

Veselības ministrija

Alkoholisko dzērienu pieejamības samazināšana (2)

- **pastiprināt alkoholisko dzērienu aprites kontroli**, t.sk. lai novērstu alkoholisko dzērienu tirdzniecību **nepilngadīgām personām**;
- **aizliegt azartspēļu zālēs un kazino piedāvāt alkoholiskos dzērienus par brīvu**; atļaut tirgot un lietot **alkoholiskos dzērienus azartspēļu zālēs un kazino tikai telpās, kuras konstruktīvi nodalītas no azartspēļu organizēšanas vietas**;
- **izvērtēt iespēju ierobežot alkoholu saturošu kosmētikas un higiēnas līdzekļu izmantošanu apreibināšanās nolūkā**.

Veselības ministrija

Alkoholisko dzērienu mārketinga ierobežošana un cenu politika (1)

- aizliegt **tādus piedāvājumus:**
 - 1) kas paredz, iegādājoties alkoholisko dzērienu, vienlaicīgi bez maksas vai ar atlaidi iegādāties citu alkoholisko dzērienu, preci vai pakalpojumu;
 - 2) kas paredz, iegādājoties preci vai saņemot pakalpojumu, vienlaicīgi bez maksas vai ar atlaidi iegādāties alkoholisko dzērienu;
- aizliegt **cenu un atlaižu reklāmu** **alum** un **vīnam televīzijā un radio,** kā arī aizliegt alkoholisko dzērienu **cenu un atlaižu reklāmu** **drukātajos medijos, kinoteātros un internetā;**

Veselības ministrija

Alkoholisko dzērienu mārketinga ierobežošana un cenu politika (2)

- izvērtēt iespēju **izveidot valsts veselības veicināšanas fondu**, iezīmējot finansējumu 0,5% apmērā no akcīzes nodokļa ieņēmumiem par alkoholu, tabaku un nodokļiem par azartspēlēm un izlozēm;
- izvērtēt iespēju aizliegt tirgot alkoholiskos dzērienus, kuros spirta daudzums **pārsniedz 22%** un kuru tilpums **nepārsniedz 0,2l**;
- **pārskatīt akcīzes nodokli** alkoholiskajiem dzērieniem, samērojot valsts fiskālos un sabiedrības veselības aizsardzības mērķus.

Veselības ministrija

Alkoholisko dzērienu lietošanas un tā radīto seku indikatorrādītāju monitorings un pētījumi

- veikt **ikgadēju komersantu aptauju** par alkohola tirdzniecības apjomiem pierobežā, t.sk. lai varētu noteikt tūristu izdzerto absolūtā alkohola apjomu;
- **īstenot pētījumus** - par alkohola un citu atkarību izraisošo vielu lietošanu grūtniecības laikā, par alkohola lietošanu, tā radītajām sekām un profilakses ekonomiskajiem ieguvumiem valstī.

Veselības ministrija

Alkohola atkarības ārstēšana un rehabilitācija

- īstenot mācības **primārās aprūpes speciālistiem**, lai pilnveidotu profesionālās zināšanas un iemaņas attiecībā uz pacientu alkohola lietošanas paradumu skrīninga veikšanu;
- paplašināt **narkoloģiskās ārstēšanas iespējas valstī**:
 - ambulatorās multidisciplināras narkoloģiskās komandas;
 - ambulatorās narkoloģiskās palīdzības sniegšanas iespējas pusaudžiem;
 - psihoterapijas programmu pēc 12 soļu terapijas principiem;
 - dienas stacionāra pakalpojumus alkohola atkarības ārstēšanā;
 - pēctecīgas stacionāras narkoloģiskās ārstēšanas pieejamību u.c.
- atbrīvot narkoloģijas pacientus no pacientu līdzmaksājumiem; izvērtēt iespēju kompensēt medikamentus alkohola atkarīgajiem pacientiem.

Veselības ministrija

Galvenie iebildumi par Plāna projektā iekļautajiem pasākumiem (1)

1.3. pasākums “Iekļaut alkoholisko dzērienu marķējumā informāciju, kura mudina iedzīvotājus nelietot alkoholu:

- ✓ grūtniecības laikā;
- ✓ nepilngadīgajiem;
- ✓ vadot transportlīdzekli

(EM, LDDK, LTRK)

Veselības ministrija

Galvenie iebildumi par Plāna projektā iekļautajiem pasākumiem (2)

1.7. pasākums “Aizliegt azartspēļu zālēs un kazino piedāvāt alkoholiskos dzērienus par brīvu. Tirgot un lietot alkoholiskos dzērienus azartspēļu zālēs un kazino atļauts tikai telpās, kuras konstruktīvi nodalītas no azartspēļu organizēšanas vietas.”

(LDDK, LTRK, Latvijas Spēļu biznesa asociācija)

Veselības ministrija

Galvenie iebildumi par Plāna projektā iekļautajiem pasākumiem (3)

2.1. pasākums “Aizliegt tādus piedāvājumus:

- 1) kas paredz, iegādājoties alkoholisko dzērienu, vienlaicīgi bez maksas vai ar atlaidi iegādāties citu alkoholisko dzērienu, preci vai pakalpojumu;
- 2) kas paredz, iegādājoties preci vai saņemot pakalpojumu, vienlaicīgi bez maksas vai ar atlaidi iegādāties alkoholisko dzērienu.

2 IZDEVĪGĀK!

Cena, pērkot 1 gab. - **2²⁰** eur

Pērkot 2, cena par 1 gab. **1⁷⁹** eur

Alkoholisks kokteilis
BLACK BALSAM
- Currant
- Cherry
- Cola
12% alc./vol.

Cena par litru alkohola - 6,51 EUR; standarta - 8,00 EUR
Piedāvājums spēkā, kamēr prece ir veikalā, bet ne ilgāk par 13.09.2017.

ALKOHOLA LIETOŠANAI IR NEGATĪVA IETEKME. ALKOHOLISKO DZĒRIENU PĀRDOŠANA, IEGĀDĀŠANĀS UN NODOŠANA NEPIĻŅĀDĪGĀM PERSONĀM IR AIZLIEGTA.

Pērc 1 kastīti **ZAP** Grease smērvielas

Bonusā

ZAP FORMULA

Atgādinām, ka pārmērīga alkohola lietošana ir kaitīga Jūsu veselībai!

(EM, LDDK (1.daļa), LRTK (1.daļa))

VAIRĀK ĒLĒTĀK	
749 cena, pērkot 2 gab. vai vairāk 9,99 €/l	659 cena, pērkot 2 gab. vai vairāk 8,79 €/l
799 cena, pērkot 1 gab. €8,99	749 cena, pērkot 1 gab. €8,49
Dzirkstošais vīns CA' DI RAJO PROSECCO 0,75 l. Alc. 11% 10,65 €/l	Dzirkstošais vīns CODORNÍU BRUT 0,75 l. Alc. 11,5% 9,98 €/l

13.02.2020

Plāna projekts "Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plāns 2020.-2022.gadam"

14

Veselības ministrija

Galvenie iebildumi par Plāna projektā iekļautajiem pasākumiem (4)

2.2. pasākums “Aizliegt cenu un atlaižu reklāmu alum un vīnam televīzijā un radio, kā arī aizliegt alkoholisko dzērienu cenu un atlaižu reklāmu drukātajos medijos, kinoteātros un internetā.”

EM – negatīvi ietekmēs jaunu uzņēmumu konkurētspēju, komersantiem tiks liegta iespēja informēt patērētājus par saražoto produktu

Latvijas Reklāmas asociācija un Latvijas Raidorganizāciju asociācija piedāvā stingrāku reklāmas aizliegumu – ieviest visaptverošu aizliegumu alkoholisko dzērienu cenu un atlaižu reklāmai, **t.sk. mazumtirdzniecības vietās.**

Veselības ministrija

Galvenie iebildumi par Plāna projektā iekļautajiem pasākumiem (5)

2.4.pasākums «Izvērtēt iespēju aizliegt tirgot alkoholiskos dzērienus, kuros spirta daudzums pārsniedz 22%, kuru tilpums nepārsniedz 0,2l »

(FM, LRTK, LDDK, LPUF)

Veselības ministrija

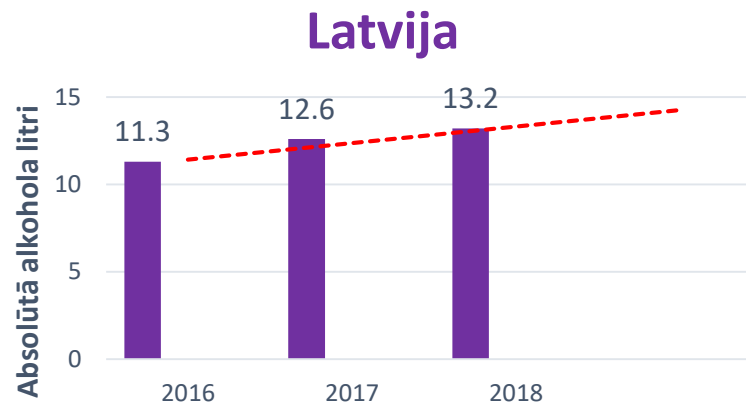
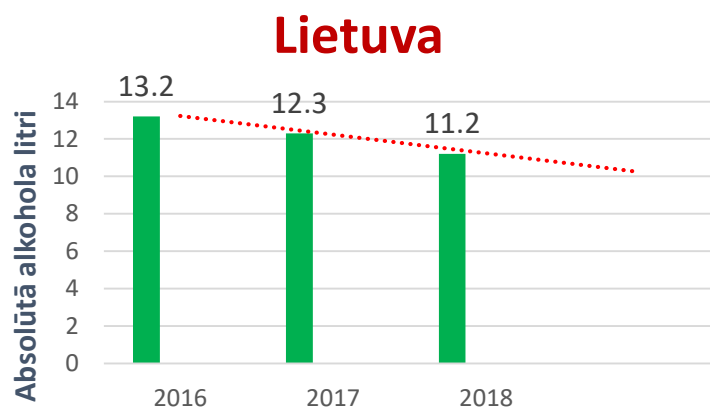
Jauni priekšlikumi iekļaušanai plānā

- Aizliegt atļaut lielveikaliem rīkot akcijas klientu dzimšanas dienās, kurās tiek popularizēta alkohola iegāde ar 15% atlaidi (*Latvijas Lielo pilsētu asociācija*)
- Izvērtēt iespēju samazināt alkohola koncentrāciju asinīs visiem transportlīdzekļu vadītājiem līdz 0,0 promilēm (*Latvijas Lielo pilsētu asociācija, Rīgas dome*)
- Pārskatīt alkohola tirdzniecības laiku atbilstoši ārvalstu pieredzei un rezultātiem (*Pārresoru koordinācijas centrs*)

Veselības ministrija

Reģistrētā absolūtā alkohola patēriņš litros uz vienu 15 gadus vecu un vecāku iedzīvotāju 2016. - 2018.gadā Lietuvā un Latvijā

Galvenie īstenotie pasākumi Lietuvā pēdējo gados:

- Akcīzes nodokļa paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem
- Alkoholisko dzērienu reklāmas aizliegums
- Vecuma paaugstināšana alkoholisko dzērienu iegādei no 20 gadiem
- Saīsināts alkoholisko dzērienu tirdzniecības laiks
- Intervences primārajā veselības aprūpē (AUDIT tests)

Veselības ministrija

PALDIES!

13.02.2020